

Megjelenik e lap hétfőt és ünnepek kivételével mindennap. Előfizetési díj: fél-évre, házhoz küldve 8 ft. Vidékre, postán küldve 9 ft 30 kr. Évesre egy helyben házhoz küldve 4 ft; vidékre postán küldve 4 ft 50 kr. ezüstben. — Helyben havi előfizetés is nyitlatott 1 ft 30 kr-ával; a havonkénti előfizetés mindig a hónap 1-től számítatik. — A hirdetések ötször hasábjort sorért 4 kr. ezüstben számítatik.

MAGYAR HIRLAP.

Előfizetheti helyben a kiadónál saját kereskedésében (na gyhidutca 671. sz. a. Takácsyházban) és nyomdájában: (aldunason, Kegyesrendiek épületében). Vidéken minden cs. kir. postahivatalnál.

Szerkesztői iroda van: régi posta-utczában 24-dik sz. a. első emeletben.

HIVATALOS RÉSZ.

Közírté tétetik hogy a Debreczen-megyei törvényes és annak köréhez tartozó járási, jelesen debreczeni 1-ső osztályu, szoboszlói 2-ik osztályu, püspökladányi 2-ik osztályu, derecskei 1-ső osztályu, vámos-pécsi 2-ik osztályu, és székelyhidi első osztályu bíróságok, hivatali működéseiket folyó 1850-ik évi július 11-ik napján megkezdték.

Kelt a Debreczen-megyei törvényeseknek 1850-ik évi július 12-én tart. üléséből.

Szabó Bálint
jegyző.

A bírói törvény és kormánylap f. é. jul. 13-án kiadott LXXXIX-ik darabja 264 sz. a. a pénzügyminiszternek f. é. jul. 6-án kelt következő, a külföldi dohánynak azon koronaországokba, melyekben a dohány-egyedárú bevétel nincs, bevételről rendelkező hocsátványát tartalmazza, mely érvényes a közös vámkörzetbe foglalt minden koronaországok és vidékekre.

F. é. jun. 28-án kelt legf. határozat következtében a külföldi dohánylevelek és dohánnyármányok Magyar-, Horvát-, Tótországban, Szerb-Vajdaság- és Temesi Bánságban, és Erdélyben, kereskedelmen kívül helyezett áruknak nyilvánítottak, melyek bevitelére csak külön engedély mellett történhetik.

Csak utasoknak engedetik meg, a törvényes díj letétele mellett, 5 fontot meg nem haladó mennyiségű külföldi dohánnyt előleges engedély nélkül a határvám- vagy harminczad-hivataloknál át is bevinni.

Egyszermind megállapították, miszerint külföldi dohánylevelek bevitelénél, az összes-mázsától járó 15 pft beviteli vám- vagy harminczad-díjon fölül minden tiszta fontra 2 ft földi; továbbá külföldi dohánnyármányok behozatalánál, az összesmázsától járó 40 pftnyi bevitelvám- vagy harminczaddíjon fölül minden tiszta fonttól 2 ft 30 kr. földi fizetendő.

A külföldi dohány törvénytelen utoni szerzésére a nevezett országokban, tekintettel a netalán létező enyhítő vagy terhelő körülményekre, mindkét díj kétszertől-nyolcszorig annyijáig szabható büntetés rovatik.

A büntetési eljárásra nézve egybírárt a harminczad-hivataloknál életben levő rendszabályok követték.

A bevitelidő megállapított szabályzata azon naptól lesz életbe lépendő, melyen az minden vám- vagy illetőleg harminczad-hivatalhoz eljut, és ott a hivatalhelyen kifüggesztetik.

NEMHIVATALOS RÉSZ.

Pest, július 16.

Időszakunk legkényesebb s legfontosabb kérdését birtokviszonyaink átalakítása képezi. Azon viszállyos féltékenység — melylyel e közérdekű ügy reform-vitátása hazánkban hosszú időig folyt, legkiáltóbb tanúsága annak, mikép e kérdés a nemzet életkérdésé közé számított mindig.

Jobbjaink fáradozásának sikerült annyira bírni a nemzet legnagyobb részét, hogy belássa, mikép düszgazdag földbirtokának az „ösiség” súlyosztá alá értékét, hogy az képezi az összezavart birtokviszony kifejtethetlen csomóját. A mártiusi időroham ez ősi szörnyetegnek — mely a birtok értékén nyolcz századig ragódott — összetépte életidegét, s a megszábadult föld most már eredeti rendeltetéséhez — miszerint a szabad adás vevés tárgyát képezze, közel áll.

Még csak az ösiségi institutióból szükségkép eredett jogbonyodalom tisztába hozásának munkája van hátra.

De e munkának fontosságát s nehézségeit sem lehet kétségbe vonni.

Akarmely út választassék, melyen e kérdés megoldása elinduland, szükséges, hogy biztos és igazságos legyen az eredmény, s chez bizalom kösse a várakozókat.

Mert kétségtelenül a magánbirtok azon kincs, minek kezelésére — ha nem magunk vezetjük azt — nagyon szeretjük megválasztani azokat, kiket saját bizalmunk kiszemelt.

Es ennek nyomán nagyon hihető, miszerint az új birtokviszonyok megalakítása munkájának élén az országgyűlés határozása volna a legvárhatóbb kezdemény, mit a kormány e tárgyban bizalomgerjesztőleg tehetne; és ez annyival inkább hihető, mivel tán egyedül e tárgy az, melyet az ideiglenesség fluctuatiójának kitenni nem volna legczélsezerűbb. Nem kételkedünk azonban, hogy a nemzetnek az ösiség kérdése fölött nyilvánult közvéleményéből megállapodott elvek nyomán a kormány is eltalálhatná az irányt, mihez a nemzet bizalma járulna; s ez bizonyos is, leginkább azon előleges munkálatoknál, mik e kérdés megfejtéséhez elmaradhatlanul szükségesek.

Egyik német lapban terjedelmes értekezést olvastunk az ösiségről, mely annak megoldására két utat jelöl ki.

Az első: a status, mely az urbéri veszteségek kárpótlását magára vállalta, az ösiségből származott jogigények miatti veszteségeket is így kezelhetné.

A másik: ha az első út nem találtatnék alkalmazásnak, az illető jogigénylők kímélése tekintetből egy bizonyos határidő volna kitűzendő, mely alatt azok keresetüket benyújthatnák.

Nézetünk szerint egyik indítvány sem életre való; s a kérdés megoldásának kezdetéhez ép elégtelen.

Az első esetben — ha jól fogtuk föl az indítványt — a status a jogigénylők, azaz a fölperesek sorában állna — ez pedig mindig ominos dolognak látszik, kivált a vagyon ellen intézett fölperességeknél.

A második mód pedig nem elegendő; mert azzal, hogy idő engedtetik valakinek jogigényét bebizonyítani, még nincs segítve. És általában is csak a dolog második stadiumához tartozhatnék mindkét indítvány még azon esetben is, ha alkalmazható volna.

Nézetünk szerint az álladalomnak ez ügyben az lenne sürgetős kötelessége, hogy a jogviszonyoknak a követelő és panasztól közt tisztába hozását eszközölje, hogy meg tudja minden birtoknak törvényes tulajdonosát, s a birtokos a jogingadozás veszélye alól megmenekülhessen. És az erre vezetők eszközeiket, hol szükséges, a status viselje. Mert nem csak az igen rövid határidő, de a jogigény kezdeményezése s folytatására nélkülözhetlen költségeknek hiánya is veszélyeztethetné a legjogosabb követelőt.

Második füladata e tárgyban, miután a birtok tulajdonosait a bírói ítélet megnevezé. ezeknek, birtokaik terhének törlesztésére, alkalmas kölcsönöket biztosítani. Ezt vagy a status maga, vagy fölügyelete alatt magán részvény-tökek is biztosítják, mert a biztos, s értékében rögtön

gyarapulandó földbirtokra szívesen s hasznosan kölcsönözne minden tőkepenész, ki ez előtt inkább tűzbe vetette volna pénzét, mintsem ősi jószágára kölcsönözze.

Pest, július 16.

Il. Peel Robert 1841-ben lord Melbourne megbuktatása után, már érezve hatalmát, először fejté ki határozottan azon elveket, mik kormányának alapul szolgálnának. Ez időben még senki sem hitte a szabad kereskedelem sikerének közelletét. Azonban Peel határozott irányra remélésbe hozta a torykat, kik is Buckingham herceget tolták a cabinetbe, hogy ez Peel el-lensúlyozza, s hatását lehetőleg megsemmisítse. A toryk csalatkozott! Buckingham, mint hívé, nagy csellel él, ha a lordok házában a földmívelő párt képviselőjeként lép föl, mely szerinte „alkathatja, s leteheti a cabinetet.” Peel az alsóházban felelt, kijelentvén: „hogy nem ismeri el senkinek ama jogát, miszerint gátolni lehetne azon ösvényen, melyet követendőknek hisz.” Barátai s ellenei csakhamar belátták, mily határozott félrvál van dolguk.

Es ekkor kezdődött közte s a toryk között azon elszánt harc, melyben az észszerűség és nagyság Peel mellett volt, mint azt az eredmények tanúsítják, melyben ugyanazon torylapok gúnyt, gyalázatot, rágalmat úgy nem kíméltek ellenében, mint most halála után nem kímélik — a magasztalás és dicsőítés phrasáit.

Buckingham visszavonulása által teljeshatalmat megnyervén, többé reformjai ösvényén meg nem állt.

1842-ben terjeszté elő a vámdíj-rendszert gyökeresen megváltoztató reformbillt; s azon meggyőződését jelenté ki, miszerint a kormány-nak a kereskedés irányában alapelve: eltörlése a tiltó, s leszállítása a véd-vámdíjakkalnak. 1200 tárgyból, mely beviteli vámot fizetett, az 750-re nézve leszállított.

De ez csak kezdete volt a nagy műnek; szabadkereskedelmek s protectionisták belátták, hogy a véd-rendszer végőrája ütött. Az 1843-ki ülésben még hathatósabban folytató kereskedelmi reformjait, a többi között az idegen gyapjút minden behozati vámtól fömenté, mi a free trade iránti roppant engedménynek méltán tekintetett.

Es valójában hatalmas lépés is volt ez; a gyapju vámtmentessége a földbirtoki érdekekre ép oly nagy csapás volt, mint az idegen czukor-vám leszállítása a gyarmati egyedáruságra.

Az 1845-ki ülés kezdetén ismét 430 tárgynak minden vámtól mentessége (czukor, gyapju, szén st.) javasoltatott; de még ekkor mi sem sejteté a gabnatörvények tökéletes megszüntetését.

Az 1843, 1844, 1845-ki búcsógnak s élelmiszerek olcsóságának üdvös eredményei a népre Peel belátását ki nem kerülték. Ő 1841-ben egy ízben szólt azon körülményekről, melyek őt a gabnatörvények tökéletes megszüntetésére határozhatnák, az 1845-ki ülés vége felé Peel nyilatkozataiból mindenki sejteté, hogy az ő hite szerint e körülmények már megörököztek.

Az 1845-ki ősz eseményei, a burgonya általános hiánya Európában, a gabona roszneműsége, Irland iszonyu helyzete Peel terveire eldöntő hatással voltak; ő azonnal megnyitátni

akaró Angolország minden kikötőt, s reformjai kiegészítését a ház elé terjeszteni; de a cabinetben oly ellenzésre talált, mely őt (decemberben) kilépní kényszeríté.

A viszonyok nehézségeiben nem iparkodott senki magára vállalni a felelőséget, Stanley nem fogadé el a megbízást, Russell minden fáradozásai kabinet alakítására sikertelenek voltak, s így Peel ismét visszavevé az ügyeket, oly kabinettel, mely föladatait tűzé ki a gabnatörvények eltörlését. A parlament összehivatott, s 1846. jan. 27-kén terjesztetett elő azon reform, melyhez a nagy státüsű dicsősége kötvé van.

Őt évi fáradozatlan s dicső küzdelmekkel fokkonkint kifejtetett általa a nagy civilisált országoknak egy élethalál-fontosságú bíró problémája „az olcsó élelem.”

Peel ellen rendszerinti vád, hogy megcsalta pártját — a torykat! Szerencsétlen vakság csalásnak nevezni barátunk bölcsességét, mely saját üdvünkre jó utra akar téríteni, s ha vonakodunk — akarunk ellen ment még a végveszélytől. Peel előbb síkra száll barátai előítéletei ellen, elfogadhatja velük a katolikusok emancipációját; s midőn barátai ellenévé lőnek nem hátrál, a parlamenti reform, a kereskedelem átalakítása által biztosítja hazájának jólétét s nyugalmat, míg Európában trónok ingadoznak, népek haldokolnak.

Okuljunk példáján! Azon üdvös kezdeményezés, melylyel megelőzé hazája vágyait s szükségét, minden forradalmat sok időre lehetlenné s fölöslegessé tőn; s csak így történhetett, hogy a törvényes uton mindazt elért angol nép, mit mások erőszakkal kénytelenek kicsikarni, érdekei s nyugalma legkisebb veszélyeztetése nélkül ment át azon két évi korszakon, mely ingadozásba hozá a continenst.

Ha sikerült e csak igen fölületes vázlatunkla fölkelteni a vágyat közelebbi megismerésére azon tanulságos életnek, melynek megszüntét vizsgálgozza Europa, célunkat elértük. — y.

Levelezések.

Páris, július 10.

Most igazán el lehet mondani, hogy „parturiunt montes, nascitur ridiculus mus!”

Soha ellenzék magát kisszerűbb, mint tegnap, nem visel.

Egész éji konferenciázásnak, a mysteriosus fej-összedugdosásoknak, a fenyegetődzéseknek és ökölmutatásoknak eredménye lőn egy roppant... fiasco.

„Törpüljön le ez a minoritás!” mondhatná — és itt méltó joggal — a majoritásnak valamelyik főnöke.

Egy protestatiót, valóságos magyar spectabilis szagu óvást készítettek el a bal oldal nagy emberei s rábízták azt Cremieux urra, hogy a szószékről fölolvassa.

Es ő fölolvasta mint neki meghagyva volt, s aztán megkínálta vele Dupin urat, hogy igitná be a jegyzőkönyvbé.

„Mi az, miféle rongyos papiros ez — szóla a részrehajlatlan einök, kezével (és ez még szerencse, mert lábát is használható vala) az alázatos óvást maga elől visszafelvén — én csak indítványt vagy petítiót fogadhatok el és semmi egyebet.”

TÁRCZA.

Folyó 1850-ik januar. 1-étől e mai napig magyar nemzeti museumnak részint ajándékozott részint megvételt:

(Vége.)

III. A képcsarnokba.

A „József-Nádor” nevet viselő magyar nemzeti képcsarnokba, magyar művészek által készült következő művek jöttek be:

1. Hg Eszterházy Pál: néhai híres művész Kupczky János által festett eddig még ismeretlen nagyszerű arcképpel;
2. Néhai Mérey Sándor b. t. tanácsos végrendeletileg hagyományozott néhai Horváth János fehérvári székesegyházi püspök arcképével;
3. Marastoni Jakab akadémiai festész: tulajdon arcképével;
4. Münchenben lakó hazánkfia Molnár József akad. festész: tulajdon arcképével;
5. A „Magyar-József-képtári-egyesület” Molnár József „Ábrahám kiköltözése” csinos képével;
6. Több művészet barátok aláírás utján: Lieder Frigyes akad. festész által készített Hollósi Kornélia magyar énekesnő arcképével;
7. Müller János akad. festész: „Krisztus a keresztján” saját munkájával;

S. A „Magyar-József-képtári-Egyesület” Petrics Sámuel: „Sz. István s az orgyilkos” csinos művével gazdagított nemz. museumi képcsarnokunkat.

IV. A természet s kézműtani gyűjteménybe.

A. Állatok országából.

1. Gr. Andrassy Manó, keletindiai utazásából hozott: közönséges szárnyonczczal (Pteropus vulgaris);
2. Almaj Rudolf: kitömött kis házi ebbe;
3. Ruttkay Mihály csuda malacczczal;
4. Szekerka Lajos tiszaföldvári tanító: tarka házi egérrel;
5. Kuchta Sámuel nógrádi tanító: tarka házi egérrel, három erdei szalonkával (Scolopax rust.) fehér billegényyel (Motacilla alba) és 10 darab különféle madártojással;
6. Penger János, pesti polgár: függő czinkefésszelkedveskedtek;
7. Cochran Archibald, skót madárbuvár: 8 külföldi ritka madarat és 32 darab különféle madártojást adott csere utján;
8. Petényi Salamon, museumi ör: 10 különféle madártojással s egy bajnok herzengejrel (Machetes variabilis);
9. Petényi Nánán, Nógrád megyei Turopolya helység lelkésze: Petényi márna (Barbus Petényi) több példányával kedveskedtek.

10. Vajda Sámuel szomodi lelkész: 8 tengeri csigát;

11. Vörös Benjamin ugyanott rektor: 14 tengeri esigát;

12. Radvánszky Antal egy bikakoponyát;

13. Kubinyi Ferenc és Petényi S. a budajvárosi (Neustift) téglavetőben talált több halpikkelyeket;

14. Kubinyi Ferenc: több halpikkelyeket és 8 hallenyomatot a Gellérthegyről;

15. Seidner Sándor a budajvárosi téglavető felügyelője: 1 hal és 13 halpikkelyenyomatot;

16. Kúczinger János óbudai polgár, az ottani téglavető üledékből: egy czápfogat.

17. Molnár József nagyváradai gyógyszerész: nagyritkaságú Dorocaterium vindobonense, ősemleős állkapczáját több csont maradványával;

18. Kiss Bálint, museumi ör: egy darázsészket;

19. Dr. Kovács Gyula museumi ör: egy új nemét és faját az annelikák családjának (Typhobdella Kovácsii Diesing), az aggteleki barlangból, ajándékozta.

B. Növények országából.

1. Kovács Gyula, museumi ör: „Flora exsiccata vindobonensis alpiumque adjacentium” című, általa kiadott gyűjteményből a 10 első századot;

2. Kubinyi Ferenc: 26 levellenyomatot a Gellérthegyről;

3. Ugyanaz Petényi örrel talált: több levellenyomatot ugyanonnan;

4. Seidner Sándor: 18 levellenyomatot Budajvárosból;

5. Pete Zsigmond: egy darab kövült fát;

6. Kuchta Sámuel: egy emberi alakot ábrázoló vadkörtefa szeletet;

7. Forsterné: egy a pesti Terézvárosban kiásott szenesült fadarabot ajándékozta.

C. Ásványok országából.

1. Kubinyi Ferenc: 5 darab márgapalát a Gellérthegyről;

2. Seidner Sándor: 2 darab mészkövet Budáról;

3. Kubinyi Ferenc Kovács örrel: 10 darab mészkövet madrepórákkal a zuglitzéből;

4. Mixádt József: 2 viaszpált;

5. B. Podmaniczky Andor: 3 darab termékrzet Reeskről;

6. Molnár József: egy darab agyagot Nagyváradról;

7. Gr. Andrassy György: 10 darab vasérczet Gömör megyéből sziveskedtek ajándékozni. Végre

D. A kézműtani osztályt

Tyroler József, pesti rézmetsző: egy általa készített egyveleggel gazdagítá.

Kelt Pesten 1850-i jun. 30-án.

a magy. nemz. museum igazgatója
Kubinyi Ágoston.